

Najvyšší súd v trestnej veci proti J. R. pre zločin sprenevery, zmätočnú sťažnosť obžalovaného zčasti odmietol, zčasti zamietol.

Z dôvodov:

Podľa § 384, č. 11 tr. p. uplatnená zmätočná sťažnosť namieta, že žiadosť s predostretím dokladov, podanú na štátne zastupiteľstvo v B. dňa 1. marca 1934, nelze považovať za návrh na zahájenie trestného pokračovania. Týmto zmätočná sťažnosť neprevádza formálny zmätok podľa § 384, č. 11 tr. p., ktorý má na mysli len nedostatok zákonitej obžaloby, ale prevádza v podstate vecný zmätok podľa § 385, č. 1 c) tr. p. Zmätočná sťažnosť v tejto čiaske je bezzákladná.

Zákon nepredpisuje určitú formu pre návrh v smysle § 112 tr. z., ale podľa § 90 tr. p. sa vyžaduje, aby súkromný návrh bol podaný u úradov a orgánov uvedených v § 89, odst. 2 tr. p., aby v ňom bol určite označený trestný čin, pre ktorý sa sťažnosť vedie, a pokiaľ je to možné, aby boli uvedené údaje, ktoré sa vzťahujú na pachateľa ako aj účastníka.

V súdenom prípade poškodená strana svojím podaním na štátne zastupiteľstvo v B. zo dňa 1. marca 1934 sa odvolávala na pôvodné trestné oznámenie podané štátnemu zastupiteľstvu v B. dňa 5. decembra 1933 a prehlásila, že pôvodné trestné oznámenie rozširuje na prípady v tomto novom podaní uvedené a žiadala o urychlené prevedenie stopovania a vyšetrovania. Obe podania označujú obžalovaného J. R. ako pachateľa.

Nakoľko v pôvodnom trestnom oznámení zo dňa 5. decembra 1933 je výslovný návrh na zavedenie trestného pokračovania proti obžalovanému J. R. pre činy v oznámení uvedené, obsahuje podanie zo dňa 1. marca 1934 zrejmý prejav na zavedenie trestného pokračovania proti obžalovanému J. R. aj pre činy v tomto podaní uvedené.

Čís. 5641.

Za úředníky podle §§ 181, 101, odst. 2 tr. zák. je pokládati obecní zaměstnance, kteří byli pověřeni vybíráním příjmů, ať plynuly z pramenů veřejnoprávních či soukromoprávních, nikoli však zaměstnance soukromohospodářských výdělečných podniků obecních.

(Rozh. ze dne 22. června 1936, Zm I 529/36.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Chrudimi ze dne 16. března 1936, jímž byl obžalovaný uznán vinným zločinem zpronevěry podle § 181 tr. z., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a vrátil věc nalézacímu soudu, aby ji znovu projednal a rozhodl.

Z d ů v o d ů:

Zmateční stížnosti nelze upřítí oprávnění, pokud, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti podle čís. 5, 10 § 281 tr. ř., vytýká napadenému rozsudku, že se neobíral blíže zjištěním oněch skutečností, o něž by bylo možno opřítí úvahu, že vybrané poplatky za dodaný elektrický proud a za elektrické instalace, provedené městskou elektrárnou, byly obžalovanému svěřeny z důvodu jeho veřejného úřadu.

Zločinu zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. z. dopouští se ten, kdo za sebou zadrží neb sobě přivlastní nějakou věc, která mu byla svěřena z důvodu jeho »veřejného (státního nebo obecního) úřadu nebo zvláštního příkazu vrchnostenského nebo obecního«. Ježto v souzeném případě šlo podle napadeného rozsudku o osobu, která byla ve službách města H., a již byly vybrané peníze svěřeny na podkladě jejího služebního poměru, bylo zabývati se otázkou, zda šlo o věc svěřenou obžalovanému z důvodu jeho veřejného úřadu. Rozsudkový výrok sice uvádí, že obžalovaný byl městským úředníkem, rozhodovací důvody pak služební poměr obžalovaného rozvádějí šíře, neboť podle nich obžalovaný byl ve službách města H. původně jako kinooperatér, později též jako výběřčí poplatků za dodaný elektrický proud a za elektrické instalace prováděné městskou elektrárnou, jakož i výběřčí dávky z piva v městě H. Napadený rozsudek pouze všeobecně uvádí, že obžalovaný byl ve službách města H. a vyjmenovává k tomu jednotlivé funkce obžalovaného, které vykonával ve službách města, nerozebírá však blíže jednotlivé složky činnosti obžalovaného tak, aby mohl býti zjednán podklad pro právní úsudek, zda a v kterých částech činnosti bylo obžalovaného pokládati za veřejného úředníka, který byl mocí veřejného příkazu povinen obstarávati práce vlády (§§ 181, 101, odst. 2 tr. z.).

Je proto přisvědčiti zmateční stížnosti, poukazuje-li s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 5 § 281 tr. ř. — sloužícího k dolíčení důvodu zmatečnosti podle čís. 10 § 281 tr. ř. — na to, že rozsudek ponechal nevyřešenu otázku, zda obžalovaný jako výběřčí poplatků za dodaný elektrický proud a za elektrické instalace, provedené městskou elektrárnou, jednal jako zaměstnanec obecního (městského) úřadu, nebo jako zaměstnanec uvedeného soukromohospodářského městského podniku. Nelze totiž pokládati zaměstnance soukromohospodářských výdělečných podniků obecních za úředníky podle §§ 181, 101, odst. 2 tr. z. (srov. Miříčka, Trestní právo hmotné, 1934, str. 232). Takovým výdělečným podnikem jsou podle čl. I § 22 nařízení čís. 143/1922 Sb. z. a n. soukromohospodářské podniky provozované obcí, které směřují podle své povahy k dosažení zisku a občanstvo není veřejnoprávními předpisy nuceno zařízení podniku užívati, nebo jeho výrobky odbírat. K nim patří elektrárny, které poskytují za plat plnění, která by mohli provozovati i soukromí podnikatelé za účelem výdělečným (srov. rozh. Boh. Sb. čís. 1134/22). Byl-li proto obžalovaný jako výběřčí poplatků za dodaný proud (nikoli dávky ze spotřeby elektrické energie k účelům osvětlovacím — srov. nař. čís. 12/1928 Sb. z. a n.) a za elektrické instalace provedené městskou elektrárnou pouze zaměstnancem tohoto soukromo-

hospodářského podniku obecního (zák. čís. 154/1924 Sb. z. a n., nař. čís. 228/1934 Sb. z. a n., Slovník veřejného práva, díl IV., str. 160), nebyl veřejným úředníkem ve smyslu § 181 tr. z. Nelze ovšem přehlédnouti, že do působnosti obce spadá i správa obecního majetku, při čemž nečiní rozdílu, zda jde o správu příjmů plynoucích do obecní pokladny z důvodů veřejnoprávních či soukromoprávních (srovn. rozh. čís. 1397 Sb. n. s.), a že oni zaměstnanci obecní, kteří jsou ustanoveni zvláštním příkazem (§ 101, odst. 2 tr. z.) ke správě tohoto majetku, jednají jako úředníci podle § 181 tr. z. Ježto správou obecního majetku rozuměti je jak správu výdajů tak správu příjmů, je za úředníka podle § 181 tr. z. pokládati i toho obecního zaměstnance, který byl pověřen vybíráním příjmů, ať plynuly z pramenů veřejnoprávních či soukromoprávních. Při tom nerozhoduje, zda jde o obecního zaměstnance ustanoveného na místo systemisované, nebo pomocné síly smluvní, třeba zatímne ustanovené (srovn. rozh. čís. 3414 Sb. n. s.).

S těchto hledisek se napadený rozsudek neobíral služebním poměrem obžalovaného (§ 281, čís. 5 tr. ř.), pročež zůstala nevyřešena otázka, zda lze vybrané poplatky za dodaný elektrický proud a za elektrické instalace provedené městskou elektrárnou pokládati za věc obžalovanému svěřenou z důvodu jeho veřejného (obecního) úřadu ve smyslu § 181 tr. z. a zda tudíž skutek obžalovaného nebyl uvažován podle tohoto předpisu, ač se naň nevztahoval (§ 281, čís. 10 tr. ř.).

Nelze ovšem přehlédnouti, že rozhodovací důvody zjišťují, že obžalovaný byl ustanoven také výběřčím dávkou z piva v městě H. a že tato část rozsudku nebyla napadena zmáteční stížností. O veřejnoprávní povaze této dávky (srovn. nař. čís. 143/1922 Sb. z. a n., čl. IV. nař. čís. 15/1928 Sb. z. a n.) nelze pochybovati a stejně nelze pochybovati o tom, že za úředníky ve smyslu § 181 tr. z. je pokládati i ony obecní zřízence (výběřčí), kteří byli pověřeni vybíráním uvedené dávky z nápojů (§ 3 nař. čís. 143/1922 Sb. z. a n.). Napadený rozsudek uvádí, že obžalovaný vybíral poplatky za dodaný elektrický proud a za elektrické instalace provedené městskou elektrárnou, jakož i dávku z piva, že došlo ke schodku 22.797 Kč 85 h, a zjistil dále, že větší část schodku vznikla tím, že obžalovaný platil na účty spotřebitelů, kteří mu ve skutečnosti nic nezaplatili, a že si ze scházející částky 22.797 Kč 85 h obžalovaný ponechal pouze částku 2.000 až 3.000 Kč. Rozhodovací důvody uvádějí pouze všeobecně, že si obžalovaný ponechal částku 2.000 Kč až 3.000 Kč »z peněz jím vybraných«, nerozlišují však, zda zpronevěřená částka pocházela z poplatků za elektrický proud a za provedené instalace, či z vybrané dávky z piva, a zejména zda výše částky zadržené z dávky z piva přesahuje 500 Kč, tak aby mohl býti učiněn úsudek o tom, že se obžalovaný již přivlastněním si vybraných dávek z piva dopustil zločinu zpronevěry v úřadě podle § 181 tr. z. Zjistiti výši této částky bude třeba tehdy, bude-li v novém řízení před soudem nalézacím zjednán podklad pro závěr, že poplatky za dodaný elektrický proud a za provedené instalace nebyly obžalovanému svěřeny z důvodu veřejného úřadu.